

Kik vagytok, Ti, helyiek...

– Mit csinálsz április 13-a és 22-e között? – kérdezi Móni... és akkor én már tudom is, hogy MIT fogok!

– Vagy várjál!... Akkor kell leadnom a szakdolgozatomat... – hasít belém a felismerés.

– ... – Móni hallgat.

– Vagy várjál!... megoldom! – akkor még nem tudom, milyen áron (heteken át tartó „idegállapot” és egy eljegyzés majdnem felbontása :D [ez csak vicc, nem igaz, de nem viselkedtem otthon mindig szépen...]), de való igaz, hogy végül sikerül 14.-én, három nappal a határidő előtt, bekötve postáznom az egyetemre. Itt vagyok újra tehát, és kis túlzással, de minden évben úgy várom a találkozót, mint a karácsonyt! Negyedik éve vagyok jelen a szemlén, ami azt jelenti, amióta „vajdasági” vagyok, minden évben.

Sokan tudjátok, hogy már több mint fél éve menyasszony vagyok, ami számomra tényleg nagy dolog, mert kislánykori álmom válik valóra, hogy esküvőnk lesz! Ebből kifolyólag nagyon érzékeny időszakomat élem, így bármikor képes vagyok elsírni magam, szinte bármin. Ha sírni láttok, az nem azt jelenti, hogy baj van, csak hogy valami széppel, kedvvel, meghatóval találkoztam. Szeretem figyelni a műkedvelő társulatokat, benneteket! Mivel készültetek, merre fejlődtek, milyen a kémia a rendezőtökkel: ha új emberrel dolgoztatok, mit váltott ki belőletek, ha állandó csoportvezetők van, hogyan képes megújulni, mennyire képes kísérletezni, mennyire tudtok újat hozni? Ez mind érdekes és jó részese lenni... Érdekes ez a szakmaiság, a változás, a felkészültség tanulmányozása, és természetesen a Sűgő írása közben az események dokumentálása. Nagyon tanulságos a zsűrit hallgatni, egyet és nem egyetérteni velük.

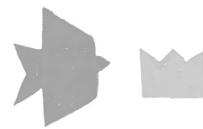
De, ami engem valójában „nagyon-nagyon” és zsigerileg érdekel, az az, hogy kik vagytok TI helyiek, a házigazdák? Hogy viszonyultok egymáshoz, mik a személyes történeteitek, melyek a viszonyrendszeretek szálai és merre tartanak? Szeretem titokban figyelni, hogyan néztek egymásra, ahogyan egy-egy szemkontaktussal „igen”-t, „mehet”-et intetek a takarásban várakozó technikus társaitoknak, ahogy a fiatal lányok *egyenmarás* pólóban ujjongva rohannak a friss Sűgőkért, és persze ahogyan a szintén friss jegyespár sosem megy egymástól távolabb egy méternél. És persze itt van Eszter, akit 8-10

éves kora ismerem, mert minden évben ott van ő is a bácsfeketehegyi Gyermekszínház Találkozón, és eddig minden évben úgy hozta a sors, hogy az én csoportomba került a foglalkozások alatt (már biztos halálosan unhat engem, de én szeretem látni, ahogy cseperedik), aki mára kész kis nőci, aki magabiztosan tipeg Petrovics kisasszonyként magassarkúban a felnőtt színjátékosok között, és nem kevésbé magabiztos a találkozó háttér munkáiban is. Na, én ezt szeretem a legjobban a találkozóban, nem az előadásokat! És tudjátok, miért? Mert a szeretet sugárzik minden tekintetből, minden gesztusból. Igen, épp úgy, mint karácsonykor! Hogy hosszú idők óta (... 136 éve, de Sörfőző Károly ünnepi beszédében elolvashatjátok a részleteket a Sűgő első számában), hétről-hétre találkoztok a próbák ürügyén, hogy együtt legyetek. Ez szeretet! Ahogy egymáshoz viszonyultok, és a gondoskodás, ahogyan a fesztivált kezelitek, az gyönyörű és nagyon megható. Ha sírni láttok, ezért van.

És hogy Zsófi-val egy lapon (a tördelés és a karakterszám miatt végül csak egy napon, de két lapon – a szerk.) lehetek, az külön megtisztelő... (Legyen tánc! – mondaná ő).

Nagy Karina

Színházi menü

A színház a színpadon történik. De olyan ez, mint egy ünnepi ebéd. Először kinézzük a receptet, sorra vesszük a hozzávalókat, bevásárolunk a piacon a legjobb alapanyagokat kiválogatva, majd jön a hámozás és vagdosás, csontozás és kimérés, fontos a pontos adagolás. A következő lépcsők a keverés és kavarási, pirítás és pácolás, sózás, borsozás, kóstolás és kóstoltatás, aztán megterítjük az ünnepi asztalt, picit izgulunk, hogy vajon, sikerült-e a főztünk, nem lett-e túl nyers, nem égett-e oda valami, nem sóztuk-e el, elég édes-e a desszert. Megérkezik a csinosan felöltözött vendégsereg, picit még tereferélnek, aztán fél óra alatt degeszre tömik magukat, s jóllakottan hátradőlnek nagyokat bólogatva, hogy ez bizony finom volt. A színház is ilyen. Kiválasztjuk a receptet, azaz a témát, darabot, drámát, szöveget, amiből főzünk, levagdossuk a felesleget, kicsontozzuk, méricskélünk, ez mind a dramaturg dolga, hogy az alapanyagokból elkezdjük összeállítani az ünnepi fogást, itt jön képbe a rendező, aki sózza, cukrozza, fűszerezi az ételt, a zeneszerző zenét szerez hozzá, a koreográfus tánclépéseket ad a pácléhez. A rendező izgul, megfelelően mérte-e ki a hozzávalókat, a színész, azaz az alapanyag

izgul, vajon tökéletesre sült-e a szerep-karaj. A vendégsereg pedig nem más, mint a közönség, aki alig várja, hogy megtörténjen a tálalás, hisz igazán éhesen érkezett a színházba/vendégségbe. S ha jóllakott, s a szája íze szerint való volt az előadás, akkor tapsol, bólogat, boldog. A szakács mellett és mögött azonban ott egy egész apparátus. Azok, akik a porcelánkészletet előkészítik (kellékesek), akik a megfelelő hőmérsékletre fűtik a termet (szervezők), hangulatfényeket és alkalomhoz illő zenét varázsolnak az asztal mellé (fény- és hangmesterek), vagy azok, akik tökéletes díszítést álmodnak az asztalra (díszlet- és jelmeztervezők). Ilyen jóízű a színház, legyen az profi vagy amatőr. Hisz a végén egy a lényeg: jólaktunk, vagy nem, jól éreztük magunkat, vagy nem, kaptunk-e táplálékot, mely szívet, gyomrot, lelket táplál, vagy nem.

A Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszó Találkozó egy különleges asztal. Olyan, mint amikor a nagymamánk tálalja fel a töltött káposztát, vagy a nagykalácsot. Nem Michelin-csillag, s nem is menő étterem, hanem jóféle, házi, otthont idéző ízek. Természetesen mindkettő ínycsiklandozó s mindkettő más érzéseket közvetít. Első alkalommal Kupuszinán vettem részt a találkozón. Szabadidőmben bejártam az utcákat, apró részletekben veszem el, jó mélyre szippantottam a falu levegőjéből, mielőtt asztalhoz ültem. A napi színházi menü előtt több aperitifet (mondjuk ki: pálinkát) kellett elfogyasztanom, mint azt a hétköznapiakban tenném, hiszen – mondták a vendéglátók – ettől jobban csúsznak a betűk a papírra.

Most Topolyán vagyok, ahol először a színházteremben kóstolgatjuk a csodálatos előadások bukáját, majd a mozi színpadán kanalazunk nagyot levesünkbe éjjel tízkor, hisz az ételt... akarom mondani az előadásokat elemző zsűri mondandóját is ki kell várni, így a 18 óra után nem eszek-fogadalmaknak is lóttak. De jólesik kivételt tenni, ettől válik ünnepé ez a néhány nap. Egy színpadon vacsorázva válunk így mi is szereplőkké, már csak meg kéne tölteni a nézőteret, hogy a sötétből végignézzék, hogyan játszunk vacsorát mi mindannyian. Színészek, rendezők, a zsűri, a sajtó és a vendéglátók mind együtt. Mert ahogyan egy jó étkezés, a Vajdasági Amatőr Színjátszó Találkozó is közösséget teremt maga köré. S közösségben (l)enni jó. Jó étvágyat kívánok tehát a következő napokhoz, s még csak egy dolgot engedtettség megjegyezni a testi, s lelki táplálék mellé, amolyan „jó ebédhez szól a nóta” hangulatban Karinának üzenve: Mindenképp legyen tánc (is)!

Fotó: Verebes Andrea

Szerda Zsófi

Kupuszina védjegye a humor és tánc

Villáminterjú a kupuszinai Sturcz József színjátszó csoporttal

A kupuszinai társulat három tagját faggattam védjegyükké vált zenés-táncos betétjeikről és munkafolyamatukról.

Hogyan telt a próbafolyamat? Milyen esetleges nehézségekbe ütköztetek?

Csernai Panna: A próbafolyamat nagyon jól telt. Minden évben olyan előadást készítünk, amelyben rengeteg ember vesz részt, és idén egy olyan produkcióval készültünk, ahol nyolc szereplő van. Szerintem nagyon jól összekovácsolódtunk és egy jó előadást sikerült bemutatnunk.

Kiss Gábor: A próbák nagyon érdekesek voltak, főleg a bakik miatt, nagyon sok mindent javítottunk ki ugyebár. Hogy milyen nehézségekbe ütköztem? Amit a zsűri is említett, a szerepben történő túlzott mosolygás, amit nem nagyon tudok kontrollálni, de nagyon igyekezni fogok az elkövetkezendő fellépéseken.

Molnár Oszkár: A próbafolyamat egész jól zajlott az előző évekhez képest, mivel alapvetően egy nagyobb társulat vagyunk. Van, hogy negyvenen is fellépünk, de most ez nyolc szereplőre lett szűkítve és sokkal könnyebben zajlottak a próbák.

Hogyan jellemeznéd a karaktered és mennyire volt nehéz a bőrre bújnod?

Csernai Panna: Azt elmondhatom, hogy a karakterem egy kissé szeleburdi, kicsapongó lány, aki szeret élni. Okozott egy kis kihívást, de úgy érzem, sikerült azonosulnom vele.

Kiss Gábor: Én úgy gondolom, hogy nem volt nehéz a bőrre bújnom, de mint mondták (a találkozó zsűrije) inasként komolyabbnak kellene lennem. Ez volt szerintem az egyetlen probléma, de élveztem: vicces, nagyravágyó, olykor fölényes mindenkivel szemben, főleg a háziakkal, miután úgymond átalakul.

Molnár Oszkár: Kissé furcsa volt számomra a karakterem, hiszen Valéria a rokonom, és szeretjük egymást. Furcsa volt, hogy egy anyóst játszik és kissé más viszonyt kell alakítani, de én úgy gondolom, hogy a próbák folyamán mindenbe bele lehet rázódni.

Milyen nehézségeket okoz zenés-táncos elemekkel dolgozni?

Csernai Panna: Mindig zenés elemeket használunk. Kupuszinának úgymond ez az egyik védjegye, mivel minden évben zenés előadást készítünk, és lehet, hogy egy kicsit nagyképűnek hangzik, de megszoktuk, hogy mindig éneklünk és táncolunk, ez már ily módon beivódott, hogy a zene egy elengedhetetlen részét képezi az előadásainknak.

Kiss Gábor: Tánconi nagyon szeretek, a zenét pedig talán még annál is jobban. Az ének az az egyetlen dolog, ami nálam mínusz, ugyanis nincs énekhangom, de a tánc és zene terén minden tökéletes.

Molnár Oszkár: Mit is mondjak? Beleszülettem. Édesapám a rendezőnk, és én, pont ahogy a fiam itt van velem és ahogy a próbafolyamatok alatt ott volt velem, én is pontosan így, ott voltam, mikor édesapám szerepelt. Minden próbáján ott voltam, és szép lassan belenőttem ebbe. 2000 óta játszom, tehát immár huszonharmadik éve, minden évben egy előadásban.

Mendrei Zsolt

Hogyan vált Topolya szimbólumává egy szélmalom?

Amikor 1750. november közepén megérkeztek eleink a mai településünk helyére, néhány tető nélküli, félig leomlott falú házon kívül nem sok mindent találtak itt. Sáros utak, kevés építkezésre alkalmas anyag volt a közelben, többen szívük szerint vissza is fordultak volna. De be kellett rendezkedniük az életre, kezdetben a túlélésre. A szántóföldi növénytermesztés kialakulása, legelők felszaggatása, majd megművelése több hónapot, sőt évet vett igénybe. Akik vállalták a hosszú utazást és azt, hogy ide települjenek, szívós és ügyes emberek voltak. Minden nehézség ellenére rövid időn belül alkalmazkodtak az itteni éghajlathoz, lehetőségekhez. A megtermelt gabonát kezdetben vagy kézimalommal őrölték, vagy valamelyik szomszédos településen. Ez viszont komoly költséggel járt. Emiatt a topolyaiak szárazmalom építésébe kezdtek és egy 1764-es dokumentum szól először arról, hogy ez a kezdeményezésük sikerrel járt. Ezután a szárazmalmok száma gyorsan nőtt, 1790-ben már arról olvashatunk, hogy 14 lóval működtetett malom dolgozik Topolyán. Ezekben a malmokban nem csak búzát, sőt java-részt árpát és zabot őröltek. A leírások egy olaj-

ütő malomról is szólnak, melyben lent, kendert és egyéb olajos magvakat őröltek. Az itt őrölt lisztnek nem volt olyan minősége, mint a vízimalomban őröltek, nem csoda hát, hogy 1786-ban meghatározott plébánosi részt a szerződés szerint vízimalomban őrölt búzában kötötték meg, ugyanakkor a jobbágyoknak jó volt a szárazmalmi is. A molnár szakma a kezdetekben nem csak a gabona megőrléséből állt. Ők maguk készítették az építkezéshez szükséges elemeket, ha kellett, fából rendkívül pontos szilárd fogaskerék-rendszereket faragtak, végezték a karbantartási feladatokat. Ez a tudás apáról fiúra szállt. Két kiemelkedő molnárcsaládról tudunk. Egyikük **Templer Antal**, akit a topolyai krónikás is megénekelt:

„Ez után fejérből leszen a kalács is
Mert van már Topolyán szítás malom is.
Templer Antal asztat nem rég építette,
Az Isten algya meg azt jól tselekedte.
Mert már most a kinek van tiszta buzája
Fejérből gombotzot ehetik a szája.”

Kray Ferenc ezt írja feleségének: „A gabonát lovakkal őrlik, ezek forgatják a malomkereket,

mert folyóvíz nincsen, mégis nagyon szépen megőrlik a búzát. A magyarok olyan finom kenyeret esznek, mintha vízimalomban őrölték volna. Kevés országban esznek a parasztok olyan pompás kenyeret mint Magyarországon. Olcsó is Magyarországon; a szerencse és hőség országaként ismerik.”

Másik ismert molnárcsalád a kalandos történetű Sütőék. **Sütő József** 1817-ben egy vízimalom építését kérvényezi a Kray uradalomtól. Kockázatos vállalkozás volt, de az engedély bizonyos feltételek betartásával (a malom csak annyi vizet fog tartani, hogy kára abból senkinek ne legyen) megkapta. A felépített vízimalom a Bács-ér, mostani Krivaja folyócskán épült, Topolya és Bajsa között. Sajnos elsősorban a vízhasználat miatt, megemelkedett a Krivaja szintje. Hosszas pereskedések után a vízimalmot 1834-ben le kellett bontani, amibe az öreg molnár belebetegedett és nem sokkal később el is hunyt.

Az első szélmalmot 1858-ban említik. Ennek ekkor már nem **Kovács Némedi József**, hanem **Hatala Pál** volt a tulajdonosa, tehát az említett dátum előtt már működött szélmalom Topolyán. Egy 1878-as térkép szerint négy szélmalma volt Topolyának. Egyik a mai zsidótemető és az Ómoravicai út mellett, másik a mai Köztársaság utca végén (az idősebbek ma is Szélmalom dülőként emlegetik és az 1950-es években még megvoltak a romjai), a harmadik a régi temető feletti dombon.

A negyedik a legismertebb, melyet a laktanya mögötti dombon, a mai Szürszabó dülő dombján építettek. Pontosán nem tudjuk, melyik évben, de 1869-ben biztosan állt. Első tulajdonosa Hatala Pál, majd a Heilinger és a Szatmári család, a századfordulón **Mezei István**, majd **Görög Sándor** következett. Fél évig bérelte Nagy János, utána **Süli Albert** tulajdonába került 1924 és 1927 között. Tőle **Tisza Szabó István** vette át 1933-ig, majd az utolsó tulajdonosa **Györi Dömötör**, aki 1963-ig működtette, búzát és kukoricát őrölt. Ezután a szélmalom pusztulásnak indult, az akkori Zsitokombinát lelkes dolgozói mentették meg. 1983-ban téglánként bontották le, majd a topolyai mestereséges tó partján építették fel (mivel a tó partján nincs szélsáv, ezért itt soha nem tudott volna szélmalom működni). 1987. június 6-án próbaörlést végeztek.

Hogy a címben feltett kérdést megválaszoljam... Nagyszerű ötlet volt a Topolyai-tó partjára felépíteni, ezzel megmenteni a Dömötör-féle szélmalmot. A turisták is gyakran úgy említik a tavat, amelynek a partján egy szélmalom áll. Jelenleg magántulajdonban van, remélem mihamarabb rendeződik a sorsa, és mi, topolyaiak ismét büszkén énekelhetjük az ismert nótát.

Tomik Nimród, történész

Bencsik Orsolya: Felülről nézni, mindent belátni

„a láthatár is fogyóeszköz”
(Dragan Velikić)

Nincs különösebb ragaszkodásom helyekhez, szoktam mondogatni, mert nem szeretném, ha lokálpatriótának tartanának. Ha tér, akkor legyen inkább imaginárius, ilyeneket járok be, ilyenekhez kötődök, ha valós kötődésnek lehet ezt egyáltalán nevezni. Nem ismerem például az ecetfákat, mégis olyan várost próbálok belakni, melynek főutcáját kétoldalt ezekkel ültették be.

A vasúton túl lakom, ott, ahol néha éjszakánként az utcai lámpák fénye kialszik, ahol manapság már csak kutyák bámészkodnak a kapuk mellett gyerekkorom bandázó, borsót vagy meggyet fejtő nénijei és kapadohányt szívó, sárga bajszerű bácsijai helyett. Néhány épületet megsárgult levelezőlapról és fényképről ismerek, ezeket mutogatta nekem nagyapám, hogy tudjam, hogy megtanuljam, hol élek. És még csókolózó nőket és férfiakat is láttam, a nők kezében napernyő vagy fagyalt, fehér ruhájukat, kalapjukat elirigyeltem, ahogy most elirigyelném tőlük a mellettük ülő, az evezőt vízbe merítő, fess férfiakat. Élvezettel formáztam ajkammal azt a szót, hogy kaszinó, meg azt, hogy szálló, és hallottam a hangos kacajokat, éreztem

a cigarettafüst és az alkohol szagát, miközben lopva a kártyások lapjai közé néztem. Amikor azt mondták, hogy itt volt a zárdaiskola, látni véltem a fekete-fehér apácaruhás sziluetteket, és így van ez még most is, ha biciklimmal elkerekezek a bank épülete és a múzeum (korábban ez volt a bárói kastély) melletti füves terület és a betört üvegű, rég megkopott, elrohadt fabódék előtt. Az egyikben évekként elelőtt nagypapa kedvenc kávéját árulták, AHA, olvastam a sárga-lila csomagolópapíron, mert akkor még nem ismertem a cirill betűt. Balra tőle pedig az optikus üzlete volt, amarrébb táskás, talán pékség is, ez már kitörlődik, mert nem volt nekem fontos. Nem ott vettük a kenyeret, kiflit. A lényeges viszont az, hogy gyerekként ritkán jártam a Kálvária-dombon, bronz Jézus-szoborral is csak akkor találkoztam, ha a kukorica, a búza vagy a mák növést, állását ellenőrizték nagypapák, és kivittek magukkal a határba. A földek mellett suhant a fehér Fityó, majd egyszer csak a bronz Jézus következett, lába alatt hervadt virágcsokor, és utána rögtön nagymama kézmozdulata, a keresztvetés. A Kálváriára még akkor sem mentem fel, amikor húsvét volt, pedig hallottam, hogy az egész város ott gyülekezett. Kirakták a Jézus szenvedéstörténetét ábrázoló képeket, és az év minden más napján egyébként üres tizennégy mézfehér építmény hirtelen stációvá, a Megváltó golgotájának egy-egy állomásává vált. Nem láthattam azt a festményt, ahol a római katonák a keresztet cipelőt korbácsolja, pedig most elbírálnám, fikció-e vagy valóság az a sárga virág a mellén, akárcsak az a furcsa, nem a jelehez illő mosoly az arcán.

Nem jártam gyerekként sokat a Kálvária-dombon, helyette a sínek mellett kószáltam, mert a vasúton túl laktam. Sehol egy igazi domb, sehol egy emelkedő, csak az állomás mellett egy pici halom, ahonnan azért már mintha felülről néznék az elzötyögő vagonokra, a járó-kelő emberekre, az elhaladó autókra, a kiáltásokra, a zajokra. Néha vittem magammal könyvet is, ott olvastam és nézelődtem. Halmom ott vált később, Gion Nándor regénye nyomán, az én Kálvária-dombom. A *Virágos katonába* temetkezve az ő Szenttamása átalakult az én Topolyámmá, az ő Kálváriája az én Kálváriámmá. És ekkor, miközben onnan, a sínek mellől, a földből éppen hogy kibújva lestem környezetemet (néztem volna ablakokon is, szobákba, életkebe be, mint Rojtos-Gallai, a citerás, ha tettem és ha a magasság megengedte volna), arra kellett rájönnöm, hogy mennyire fontos a látótér, és az, hogy honnan nézünk. És igen, irigyeltem a valódi Kálvária-dombiakat, mert ők ott fent voltak velem szemben, sík-földivel, vasúton túlival, és beláttak mindent, átlátták a történéseket, és akkor, gyerekként azt gondoltam, magát a világot értették meg. Még fájdalmasabb tapasztalat

volt számomra, amikor megismertem a Vajhegyet is, ahol, noha nem volt Jézus és nem kapcsolódott hozzá a falusias misztika, valamint a Gion-regény által megteremtett és számomra erőteljesen valóságként megélt világmegismerő és a csúnya dolgok elöl más városokba, szép tájakra elvivő virágos katonás mosoly-nézés sem, mégis ott volt a magasság mint az oda születettek kiváltsága. A vasútállomás melletti halmomon ülve sokszor elképzeltem a néhai vajhegyieket. Az emelkedő lábánál az előző nap köpülte vaját áruló asszonyokat és a másik oldalon, fent, az emelkedő tetején csoportba verődve, piacozó feleségeiket néző férfiakat. És mivel magamban igen haragos voltam rájuk és arra, hogy minden történésbe beleláthatnak, ezért azt gondoltam róluk, hogy valójában állhatatlan, naplopó népek, hogy a nézésen kívül nem csinálnak semmit, védekezésül pedig azt mondogatják, hogy veszik a vaját, mint a cukrot, igazán kelendő áru a vaj, megél ebből az egész család. Az értéklefokozás lehetőségét éppen a Kálvária-dombi lakókkal szembeni nagyon jelentős hiány megléte (az ti., hogy a vajhegyieknek nincs Virágos Katonájuk) nyújtotta. A vajhegyiek körül kitalált, sokszor erősen degradáló életképek segítségével pedig egyre jobban sikerült elszakadnom a valós tétől (a vonatjazos halmomtól, a Kálvária-dombtól és a Vajhegytől), és kialakítanom magamban a magasról, a fentről nézés metaforikusabb, az imaginárius térhez köthető koncepcióját.

Amikor tehát azt mondom, hogy nem ragaszkodom különösebben helyekhez, akkor arra is gondolok, hogy soha nem tudhatom, hogy melyik az én városom, az én igazi helyem. Ugyanígy azt se tudhatom, hogy az én történetem valójában hol van. Mindemellett azonban egy valamit mégiscsak tudok. Ez pedig az, hogy akárhol is járok, mindig megpróbálom megtalálni a saját Kálvária-dombomat, ahonnan, ha nem is az egész világot, de annak egy – akárcsak történetek – jelentős részét beláthatom.

A szöveg 2013-ban a Náray Éva szerkesztette *Szívem csücske*, Topolya című kötetben jelent meg.

Terék Anna: körhinta

mi régen vásárba jártunk.
a múltkor a buszon eszembe jutott
a ringlispíl, a selyemcukor
meg a habzó szájú lovak.
– Apa, miért raknak a pacik
szájába kicsike vasrudat?,
kérdeztem, mert csöpögött
a nyáluk, és én sajnáltam
a patkolatlan lovacskákat,
a kínlódó teheneket
és az ijedt szemű tyúkokat,
amik pont úgy féltek, mintha már
láttak volna késen fényt csillanni.
eladni vitték őket, és féltem én is,
hogyan eladnak, szorítottam
apám kezét, hogy ne
vigyen el mellőle senki.

a körhintán sírtam először
a vásárban,
valami lovacskára ültem rá,
nevetséges műanyag lóra,
másan nem volt már hely,
másra nem volt már idő,
és nevetett a körhintán
ülő másik hat gyerek.
rövid könnyeim
lecsúsztak arcomon,
a nyakamon végig,
egészen a nadrágomba.
sírtam, és szerettem volna
visszacsinálni mindent,
bántott, hogy anyámék
arra költik el a pénzt,
hogyan én egy műanyag lovon
üljek, a műanyag madárka
helyett.

mindig attól féltem,
hogyan engem nem szeret
eléggé senki.
folyton néztem a szüleimet:
mennyire szeretnek.
az lett volna jó, ha
addig szorítanak, amíg
ki nem préselik tudómból
az összes levegőt
(orvosilag szólva: kilégzési rezerv),
és én megvettem mindent,
mert már akkor kevertem
a szeretetet a félelemmel.
a játszótéren a mászókára
véletlenül
felakasztottam magam,
lerepültem a bicikliről,
elvágtam rövid gyerekujjam,
megharaptattam magam

kőbor kutyákkal.
és ha fáj, és én sírtam,
folyton csak figyeltem szemüket:
kellek-e nekik annyira, hogy
megijedjenek.

hazaindultunk a vásárból,
belém karolt a nővérem,
a járdáról lerúgtuk
az összes kavicsot, és néztem,
hogyan vánszorognak fel a lovak
az árusok targoncáira,
hogyan lakatolják be a kis
csapóajtókat a hátuk mögött.

az alattunk lakó néni
sokat kopogott a plafonján,
ha mi nyargalásztunk,
és kiabáltunk a nővéremmel.
azt mondta ránk: úgy dobogunk,
mintha lovak lennénk.
olyankor fájni kezdett a hasam,
mert sejtettem: egyszer
a mi szánkba is vasrudat
tesznek, csorog majd a nyálunk,
és eladnak bennünket
egy zajos vásáron.
néztem nővéremre, hogy
mit szól ő ehhez az egészhez,
és mi lesz velünk, ha
a vásáron különböző embernek
adnak el bennünket.
de még nem sejtettem, hogy
nővérem szeme milyen
fényre szűkülő titkokat rejt,
nem láttam, mennyit fog
sírni majd egyszer
helyettem is, miattam is.
ha most belenézek a szemébe,
már fényesebben látom, amit
talán látni sem kéne.
egyre vékonyabbak a könnyei.
és néha olyan gyorsan hullanak
ki a szeméből, hogy már
mondani sem tudok közben
olyat, hogy velem
sírásig nevessem.
neki más lakásban jut már ölelés,
mely nem engedi elszaladni,
amelytől, ha el is szalad,
hagyja magát utolérni,
ami nem kevesebb vagy több
a hajnal éneklő fáradtságánál.
és attól lesz szebb,
hogy nem egyedül kell
felkelni reggelente
a hülésnek induló ágyneműből.

Volt egyszer egy színház... – III. rész

Süveges Eta és Nagygellértné Kiss Júlia

Cikksorozatunk harmadik részében a topolyai Járási Magyar Népszínház két színésznőjével ismerkedhetünk meg. Közülük Süveges Eta néni az egyetlen még élő színművész a társulatból. Az ő visszaemlékezése mellett Nagygellértné Kiss Júlia művészportréjának részletébe is belehallgathatunk. Fogadják szeretettel! 😊

A *Volt egyszer egy színház...* című kiállítás anyagából készített videósorozat ötödik részében **Süveges Eta**, az egykori topolyai Járási Magyar Népszínház ma még egyetlen élő színművész tagja emlékezik vissza.

Szereplő: Süveges Eta
Vizuális megjelenítés: artNova studios,
Amigohvisuals
Tervezőgrafikus: Lillart Webdesign

A *Volt egyszer egy színház...* című kiállításban rádiós hangfelvételekkel is emlékeznek az egykori Járási Magyar Népszínház társulatának tagjaira. A hatodik részben *Szép, nemes és nehéz* címmel **Nagyellértné Kiss Júlia** művészportréjának részlete hallható, melyet a Vajdasági Rádió és Televízió készített.

Szerző: Lakner Edit
Hangmérnök: Morvai Ferenc
Zenei szerkesztő: Tóth Ilona
Bemutató: 1991. június 30. – Vajdasági
Rádió és Televízió – Hangjátékműsor

Fordítás: Pató Angéla
Lektor: Dunja Pešut

Vizuális megjelenítés: artNova
Tervezőgrafikus: Lillart Webdesign
Fotók: Gazdag Gábor, Sinkó Gizella,
Süveges Eta, id. Virág Gábor

Együttműködő partner: Vajdasági Rádió
és Televízió

Forrás: Topolya Község Múzeumának YouTube-csatornája; a *Volt egyszer egy színház...* című kiállítás anyaga

Összeállította: Guci Mónika

Kezdjük a hetet valami szórakoztatóval!

A hetet a népszerű tóbaiakkal kezdjük. Az *Amerikai menyasszonyt* bemutatták már Tóban, Tordán, Nagykikindán, Magyarcsernyén és Tamásfalván. A megtelt színháztermek pedig arról árulkodnak, hogy a környékeliek szeretik őket: szeretik a könnyedségüket, hogy szórakoztatóak, és egyszerűen azt, hogy ismerik őket.

A Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színjátszó csoport, Tóba

A tóbai színjátszók többéves múlttal rendelkeznek. A csoport rendszeres résztvevője a találkozónak. Nemcsak a saját településükön, hanem Vajdaság-szerte is jól ismeri a közönség őket. Az elmúlt években kisebb-nagyobb díjakkal tértek haza a találkozóról. A tapasztaltabb szereplők tudása és a fiatalok lelkesedése alakítja ki a közös egységet.

A társulat eddigi díjai a Találkozón:

2009 – Ferenczy Ibolya-díjban (a legjobb női főszereplő) részesült Lackó Farkas Erzsébet, Kató szerepének megformálásáért a Békeffi István – Stella Adorján *Jöjjön elsején!* című előadásban

2010 – Közönségdíj Illyés Gyula Tűvé-tevők című előadásért. Rendező: Tóth János

2011 – Közönségdíj Török Rezső *Menyasszonytánc* című előadásért

2013 – A Szilágyi László-díjat (a legjobb férfi főszereplő) Slómó megformálásáért Szántó Tivadarnak ítélte oda a zsűri. A kiváló alakítást a *Kilencen mint a gonoszok* című előadásban nyújtotta. Ezenfelül Nagy István-díjban részesült (legjobb férfi mellékszerepért) Baka András, aki Franklin Benjamin szerepébe bújt ugyanebben az előadásban, valamint a Közönségdíjat hazavihették ebben az évben is.

2014 – Nagy István-díjat kapott Laboda Péter szerepéért Ferkovics József a *Naftalin* című előadásban

2016 – Pataki László-díjban részesült a színjátszó csoport a legjobb hagyományos keretek között megvalósított előadásért, a *Viaszkvirágért*. Ugyanebben az évben Ferenczy Ibolya-díjjal térhetett haza Lackó Farkas Erzsébet a *Viaszkvirág* című előadásban Mári szerepének megformálásáért.

2017– Garay Béla-díjat érdemelt ki a csoport a közösségteremtő tevékenységéért

2018 – A zsűri Összefogás-díjban részesítette a tóbaiakat az *Indul a bakterház* című darab igényes kivitelezéséért

2019 – A zsűri Magyar Piri-díjjal (legjobb női mellékszerepért) tüntette ki Lackó Farkas Erzsébetet a *Meghalsz, Banya!* című előadásban a Banya szerepének megformálásáért

2021 – A zsűri a legjobb férfi főszereplőnek járó Szilágyi László-díjjal Szántó Tivadart tüntette ki a *Ganédomb* című előadásban nyújtott alakításáért, Jóska szerepének megformálásáért.

Rendező: Lackó Farkas Erzsébet.

A tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színjátszó csoportja bemutatja:

Lőrincz Miklós: *Amerikai menyasszony* (60')

Vígjáték

Rendezte: Lackó Farkas Erzsébet

Kellékes: Palatinus Melinda, Sípos János,

Korom Gizella, Nánity Nikolett

Technika: Kiss Zoltán, Palatinus Nándor

Díszlettervező: Baka András

Súgó: Szabó Melánia, Bokor Vivien, Tóth Anna

Szereplők:

Badacsonyi – Szántó Tivadar

Piskóta – Samu Tibor

Korcsolya – Kiss Zoltán

Edit – Detki Antal

Márta – Szabó Melánia

Szobalány – Sirovica Erzsébet

Pincér – Aranyos Dominik

Vendégek – Baka András, Tóth Anna

„Nagyon jó játszótársai vagytok egymásnak!”

A kupuszinai Sturcz József színjátszó csoport *Paprikáscsirke* című bohózatának értékelése

A topolyai színházterem pótszékes teltházzal mulatta át a vasárnap estét. A zsűrizésen a társulat tagjai és kísérőik elégedett mosolygós szemekkel, de alázatos figyelemmel várják az értékelést. Mindannyian tudják, hogy ez közös siker: most éppen az a nyolc ember áll színpadon, de máskor a másik tíz vagy tizenöt. A produkció attól erős, hogy mindannyian a legtöbbet teszik hozzá.

Góli Kornélia először látta a társulatot játszani, így friss szemként köszöntötte a csoportot.

„Van egy mulasztásom, nem igazán ismerem a társulatok munkáját. Veletek kapcsolatban mindenhol azt hallottam, hogy »jön Kupuszina, jön Kupuszina«, mindenki izgalommal mondta ki, hogy Kupuszina. Így alig vártam, hogy lássalak benneteket és találkozzak veletek. Amikor láttam, mennyi ember megjelent a nézőtéren, akkor értettem meg, hogy mennyire népszerűek vagytok, hogy imád titeket a közönség. Ez egy zenés bohózat, aminek megvannak a műfaji sajátosságai, és ti nagyon jól érzitek azokat, nagyon jól bántok a poénokkal: minden kicsit nagyobb, több, kitett. Az összjáték hihetetlenül jól működik, nincsenek üresjáratok. Egyenletes a teljesítmény, nincsenek ingadozások! Viszont néhány dologra szeretnék kitérni. A nevetéseket, kérlek, várjátok ki, nagyon sok információ kimarad, mert nem halljuk. Adjatok időt, hadd ne vessünk! Amikor érzitek, hogy lanyhul a nevetés, akkor folytassátok csak a szöveget. Ez pusztán technikai dolog.”

Majd a táncos részek erősítésére bátorította a szereplőket: „Legyetek picit dinamikusabbak benne, a koreográfiának dramaturgiai szerepe is van!

Hogyha meglődül a jelenet, és utána minimalista koreográfia van, akkor megtöri az előadás ritmusát.”

A lendületnél maradva, a második felvonással folytatta: „Mintha veszített volna a dinamikájából. Sokat gondolkoztam azon, ez vajon miért van? Szerintem nincs annyira jól megírva a második rész. Nincsenek váratlan helyzetek, nincsenek új szereplők, nincs új impulzus. Az első felvonás tele van velük, és ez hallható is volt a közönségen. Picit áll itt a szituáció, viszont nem a ti hibátoknak írnám föl, de veszített a dinamikáján. Hozzátenném, hogy mi most tényleg itt okoskodhatunk, de a taps, amit kaptatok a végén és az éljenzés, az úgyis felül fog írni mindent. Úgyhogy nem is szaporítanám tovább a szót, gratulálok nektek!”

Pálfi Ervin folytatja az értékelést.

„Van ez a varázslatos hely itt Vajdaságban, amit úgy hívnak, hogy Kupuszina. Nekem a »lelkem szívügye« a zene, és hogy van egy hely, ahol ez így tud működni, azt gondolom, hogy példaértékű. Ti nemcsak hogy tudtok énekelni, hanem milyen jól tudtok! Egyetlen hamis hangocskát nem vélek fölfedezni... ritmusban vagytok, olyan összhangban vagytok a muzsikával, hogy fantasztikus. Egyik,

másik profi társulat megirigyelhetné, hogy ti ezt milyen magas szinten űzitek! A koreográfiáknál viszont úgy érzem, hogy megül a dolog. Nem csak arra értem, hogy a tánc mennyire virtuóz vagy nem az. Amennyire jól énekeltek, nem meritek elengedni azt. Ilyenkor a színészi része veszik el a dolognak. Holott ott vannak a férfi-női párosok, és a tánc által még intenzívebbnek, még vehemensebbnek kellene lennie a jelenlétnek. Merjétek eldobni a melódiát, és bolonduljanak meg a dalokon belül ezek a karakterek. A prózai jelenetekben nagyon jól működnek a figurák, de amint ének van, egy picit ellaposodnak a dalokban. Hiányzik nekem a színész. Merjétek kevésbé jól énekelni, és jobban színészből megvalósítani.”

A második felvonás elemzésével folytatva csatlakozott Nelli meglátására. Az értékes másodpercekre hívta fel a figyelmet, amiket, ha nem engednek kicsengeni, hanem feszesen követik egymást a szavak és cselekvések, jobban egyben tud maradni a felvonás: „Legyenek a dolgok egy picit összébbszerűsülve, talán a lendülete nem veszne el annyira. Mivel nem kapunk új információkat, azokat a jeleneteket jobban össze lehet sűríteni. Még pörgősebb kell legyen, mert az a jó, hogyha nem engeditek a nézőt levegőt venni.” Majd a nagy tuttik végpózánának fontosságára hívta fel a figyelmet, hogy legyen pontosabb és egyértelműbb, mi a vége, tegyék fel a i-re a pontot. Amikor vége, bontani kell egyértelműen, hogy ne legyen bizonytalanság a nézőben, mert nehezen tornássza vissza magát.

Ezután a karakterekre tért át: „**Kiss Gábor** (Gusztai, az inas szerepében – a szerk.), olyan természetességgel mozogsz a színpadon, olyan pozitív kisugárzásod van, hogy csodálatra méltó. Mindig mosolyogsz! Az inasnál viszont lehet, más működne jobban. A klasszikus lakáj alakításoktól datálva, mint például Csontos Gyuláé a Hyppolitban (1931-es magyar film – a szerk.), mindig nagyon sztereotip figurák ezekben a szövegekben. Mindig egy kicsit »karótnyelt« egy kicsit »fapofa« Nézzük meg, mitől funkcionál Chaplin, Buster Keaton. A fapofából történő reakció ugyanis jobban üt. A karaktered kapcsán kicsit ezt piszkáltam volna jobban. Hogyha kicsit »inas-szerűbb«, akkor a végén jobban át tud alakulni, és jobban elszabadul a pokol a végén.”

Majd nyitott diskurzus alakult ki a dalokban elvesztődő amerikai akcentus kérdéséről, amire végül nem született konszenzus. Elkalandozva a témában, ének-próbálkozások és hangos nevetések alapozták meg **Crnkovity Gabriella** zsúrizését.

„Nagyon jó a szereposztás, mindenki nagyon jól megtalálta magát a szerepben, amit visz magával végig. Nincs minőségi különbség köztetek. Fölmentek a színpadra, elkezdtek játszani, és tudtok egymással kommunikálni, nagyon együtt vagytok.

Annyira jót játszatok, nagyon jó játszótársai vagytok egymásnak. Amivel keckeckednék kicsit, az a mozgás. Azért merem mondani, mert van bennetek annyi, hogy meg tudjátok csinálni! Amikor vannak a koreográfiák, gondolkozatok, mi mindent lehetne még. Gyönyörűen énekeltek, de a dalok alatt megszűnnek a karakterek között lévő viszonyok. Kifelé szépen letáncoljátok a lépéseket, de maradjon meg a viszony! A dal alatt lehet játszani, bátran lehet! Lehet egymással kacérkodni, vitázni, csábítani egymást, összeesküvést szólni. Ha van energiátok, türelmetek és lesz időtök, készen álltok erre, csináljátok meg! Még valami: amikor van egy-két üres ütem, azt is töltsétek meg, azokban is nagyon sok lehetőség bújk meg. Van némi bolondozás bennetek, van, aki be is vállalja helyenként, de bátorítalak benneteket, amit gondoltok, próbáljátok ki!”

Szintén apróságként említi meg, a csókjelenetek statikusságát: próbálják meg, nem szoborként, ki-merevített képekben ábrázolni minden esetben.

Ervin folytatta a vígjáték sajátosságaival: „Otthonosan mozogtok a műfajban. Laikus néző azt hiszi, hogy ez milyen könnyed. De mi tudjuk, akik színpadon vagyunk, hogy ez nem igaz. Vígjátékot sokkal nehezebb játszani, mint súlyos drámákat. Vali (**Dienes Koleszár Valéria**), amilyen váltásaid vannak... de nem csak neked, mindannyiótoknak! Szépen, természetesen és jó ritmusban megcsinálod a hangoddal a váltásokat. Ez a műfaj egyik fontos jellemzője, és jól bántok velem! Oszkár (**Molnár Oszkár** Forgács szerepében) te is remekül csinálod! Plusz tele vagy hittel és szeretettel... Komoly színészi teljesítmények vannak ebben az előadásban!”

Gabi hozzáfűzi még: „Kettőtök konfliktusa (**Dienes Koleszár Valéria Valéria**, az anyós és **Molnár Oszkár Forgács**, a veje szerepében) eszméletlenül jól ki van dolgozva! Mintha valójában ti így élnétek.”

Az az igazság, hogy ők tényleg így élnek... nem konfliktusban: de mindannyian egymás közelségében, egymásra figyelve, egymást támogatva, együtt játszva az életet!

Nagy Karina

Holnap a Találkozó színpadán

Ray Cooney-napot tartunk sok kalamajkával

Addig rakosgattuk a programot, hogy a két Ray Cooney-előadás – nem szándékosan – de egy napra került. Úgyhogy kedden kalamajkából nem lesz hiány! Tartsanak velünk, mert el se hisszük, de már a Találkozó felénél tartunk.

Április 18., kedd, 15.30
Muzslai Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület, Hébe-hóba színjátszó csoport, Muzslya

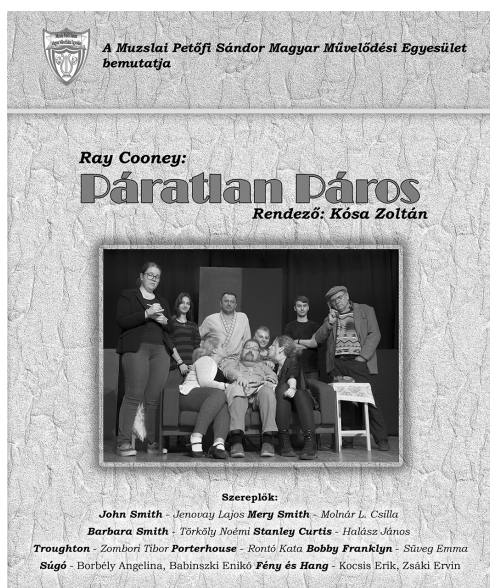
Ray Cooney: *Páratlan páros* (90')
Vígjáték

Rendezte: Kósa Zoltán

Az előadásról: Mary izgatottan várja haza wimbledoni otthonába férjét, John Smith taxifőrt, aki túl sokat késik. Az asszony ezért úgy dönt, felhívja a helyi rendőrséget, hátha hitvesének baja esett. Nem messze tőle, úgy négy és fél percnyi autózásra, Barbara izgatottan várja haza richmondi otthonába férjét, John Smith taxifőrt, aki túl sokat késik. Az asszony ezért úgy dönt, felhívja a helyi rendőrséget, hátha hitvesének baja esett...

Ezzel pedig megkezdődik a kalamajka. A férj, John ugyanis egy és ugyanaz a személy, és régóta éli kettős életét, amely most összedőlni látszik; John ugyanis egy idős hölgy segítségére sietve balesetet szenved, és a kórházban nem a megfelelő lakcímét adja meg. A feleségnek által értesített rendőrség lelkes nyomozásba kezd, John pedig ámokfutó módjára ingázik a két asszony között.

16 éven aluliaknak nem ajánlott

Április 18., kedd, 19 óra
A Petőfi Sándor Művelődési Egyesület
színjátszó csoportja, Bezdán

Ray Cooney: *Család ellen nincs orvosság* (120')
Vígjáték

Rendezte: Foki István

Az előadásról: A helyszín London egyik elegáns kórháza, ahol a világ minden tájáról odasereglett neurológusok konferencián vesznek részt. A nyitó előadást dr. Mortimore tartja, akihez váratlanul betoppan tizennyolc évvel azelőtti szeretője, Tate nővér, ráadásul ennek a titkos viszonynak a „gyümölcse”, Leslie is. A főorvos szorult helyzetbe kerül, s nem lévén más választása, kollégáját, a kissé kétbalkezes dr. Bonney-t kéri meg arra, hogy ideiglenesen vállalja az apaságot... Innen-től kezdve aztán az események szédítő tempóban követik egymást, a bonyodalmakból pedig vicces szituációk lesznek.

Nagyszüleim mesélték...

Egy szép nyári napon a nagyszüleimnél aludtunk. Amikor elmentem tusolni, a fürdőszoba előtt észrevettem egy ajtót a plafonon, ami a padlásra vezetett. Úgy gondoltam, hogy másnap felmehetnénk körülnézni. A mamát kérdeztem meg először, aki azt mondta, hogy holnap megtehetjük ezt. Már alig vártuk, hogy megnézzük, mi van fent.

Reggel a testvéreimmel izgatottan vártuk a nagyiekat, hogy felkeljenek. Miután megreggeliztünk, lámpával a kezünkben felmentünk. Sok doboz tárult elénk, mikor a hosszú létrásor végére értünk. Az első dobozban, amit rögtön kinyitottunk, közös képek voltak. Amint kinyitottuk, a mama és a tata közös fekete-fehér képeit pillantottuk meg, amik egyszerűen gyönyörűek voltak. Mondtuk nekik, hogy meséljék el a történetüket. A mama el is kezdte...

Mi a Vénusz fürdőben ismerkedtünk meg. Szerelmem volt első látásra. Tudjátok ugye, hogy a tata nem topolyai, hanem zentai. Elkezdtünk beszélgetni, és meghívott egy üdítőre. A nap végéhez közeledtünk, mikor elárulta az utca nevét és a házszámát. Azért, mert, ugyebár akkor nem volt még mobiltelefon, és, hogy tudjunk levélben kommunikálni. Másnapra meg is érkezett az első levél. Amiben az állt, hogy elmesélte a napját, és, hogy tegnap nagyon jól érezte magát. Erre természetesen én is válaszoltam, mégpedig azt, hogy milyen volt a napom, és mikor szeretne újra találkozni. Sok levél után jött egy, amiben leírta mennyire szeret, és hogy akár jövő héten találkozhatunk. A levelemben megírtam, hogy nekem ő jelenti az életet. Mikor megláttam, hirtelen pillangók szálltak a gyomromba, de mégis biztonságot és nyugalmat éreztem egyszerre. A randevű nagyon jól sikerült. Ezeket minden héten megismételtük. Majd egy év randevűzgatás után, amikor a tavon sétáltunk, megkérte a kezem. Azon nyomban igent mondtam, és egy percre sem bántam meg.

Nagymama után a tata is elkezd mesélni...

Mielőtt találkoztunk volna, annyira ideges voltam, hogy majdnem lemondtam. De a barátaim biztattak és mondták, hogy ő az életed szerelme, és ezt a pillanatot ne szalaszd el! Összeszedtem magam és megtettem. Megkértem a kezét.

Mama elpirulva és mosolyogva szótlánul nézett tatára. Pár percig néma csend volt, majd a mama folytatta a mesélést...

Ezután az esküvőnköt tervezgettük, amit július tizenegyedikén tartottunk meg, ami életem legszebb napja volt. Az esküvő után megszületett apukátok, és azóta a legboldogabb életet éljük.

A testvéreimmel együtt majdnem elsírtuk magunkat, de erősek maradtunk. Én is ilyen kapcsolatot szeretnék, amiben bizalom, szeretet és érzelem van. Sajnos a tata már nincs itt, de a mama szívében örökre ott lesz, és mindig együtt lesznek. Számomra ők jelentik azt, hogy szerelmem!

Sípos Fruzsina, 8. c, Nikola Tesla Általános Iskola
Tanár: Zsiga Dávidházi Judit

Hétvége a családukbán

A mi családukbán négyen tartozunk: szüleim, bátyám és én.

Nálunk a hétvége mindig egy kisebb ünnepként zajlik le. Mivel apukám külföldön dolgozik, ezért csak ilyenkor van együtt a család. Ilyenkor játszunk, kirándulunk és tevékenykedünk a ház körül.

Egyik alkalommal így szólt apukám:

- Fiúk, segítsetek összepakolni!
- Miért, hova megyünk? - kérdeztük testvéremmel izgatottan.
- Megyünk Kiskunmajsára kempingezni.

Hatalmas volt a kavalkád, hangzavar. Amikor odaértünk, nagyon családias környezet fogadott bennünket. Volt kempinghely, főzőhely és mellette volt az élményfürdő. A legnagyobb meglepetés az volt, hogy lakókocsiban tölthettük az éjszakát. A nap nagy részét a hűsítő fürdőben töltöttük, estefelé bográcsost főztünk, majd a tó körül sétáltunk. Végül lefekvés előtt a hálókocsiban kártyáztunk egy nagyot.

Ez egy fantasztikus élmény volt számomra, de ha nem megyünk sehova, akkor is jó, mert együtt van a család!

Nagyidei Lázár, 5. c, Csáki Lajos Általános Iskola

Ha majd egy álom valóra válik...

Tóba egy bányai kistelepülés. Alig négyszáz lakják. Békés, együtt lélegző közössége főleg földműveléssel foglalkozik. A lakosoknak azonban jut idejük a művelődésre is, mely gazdag múltra tekint vissza.

Szántó Tivadartól, a tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület (1948-ban alakult) szervezőtitkárától megtudtam, hogy 110 évvel ezelőtt 1300 lakosa volt a bányai szóránnyvilág kis településének. Akkor két társas egyesület, a Gazdakör (1907-ben alakult) és a Gazdasági Egyesület (1929-ben alakult) tagjainak köszönhetően rendszeresen tartottak színelőadásokat, és az akkori színjátszók fellépései megteremtették a tóbai amatőr színjátszás folytonosságát, mely mindmáig jelen van. Erről mindazok meggyőződhetnek, akik a mögöttük maradt esztendőkből figyelemmel kísérték a vajdasági magyar amatőr színjátszók találkozóit. A tóbai színjátszók pedig mindegyiken ott voltak, színvonalas előadásaikkal kellemes meglepetést szereztek nemcsak a közönségnek, hanem a zsűrinek is.

Az elmúlt évben amatőr színjátszóink 21. találkozóján a tóbai Petőfi Sándor Művelődési Egyesület színjátszó csoportját a zsűri Pataki László-díjjal tüntette ki a találkozó legjobb hagyományos keretek között megvalósított előadásáért, a Viaszkvirágért. A zsűri a legjobb női főszereplőnek járó Ferenczi Ibolya-díjat is tóbai szereplőnek ítélte oda. Az elismerést Lackó Farkas Erzsébet kapta meg Mária szerepének hiteles megformálásáért. A tóbaiak még két különdíjat vihettek haza: Szántó Tivadar érdemelte ki az egyiket Péter szerepéért, Tóth János pedig a másikat az előadás megrendezéséért.

Csak néhány mondatot szeretnék idézni a zsűri értékeléséből (a találkozó színlapjából, a Sűgőből): „Az a fajta magabiztosság, szellemesség és önfeledtség, amit a tóbaiak produkálnak, egyszerűen hihetetlen. Olyan lélekjelenléttel vannak a színpadon, hogy a néző könnypotyogással küszködve neveti végig az előadást. Az őszinteség és a színpadi görcsök teljes mértékű feloldása jellemző rájuk. Nincsenek kellemetlen vagy mű pillanatok, nincs álprűdéria, csak természetes létezés!”

Azt hiszem, ez a jelentős elismerés, a tóbai amatőr színjátszás kedvező megítélése (gondolok itt a zsűri véleményére) azt bizonyítja, hogy a szóránny kis településeinek zárt világában, ahol még a megfelelő körülmények is hiányoznak (színházterem, öltözők stb.), igenis meg lehet teremteni nemcsak az amatőr színjátszás folytonosságát, hanem annak színvonalát, rangját is.

Szántó Tivadar szerint a tóbai amatőr színjátszás színvonalbeli fejlődése 2010-ben kezdődött.

Ekkor csatlakozott ugyanis a társulathoz Tóth János amatőr rendező. Azóta ő foglalkozik a tóbaiakkal, ő rendezi az előadásait. S ez meg is látszik. Itt szeretném megjegyezni, hogy színjátszómozgalmunk fejlődésének motorja a szakmai igényesség iránti egyértelmű elkötelezettség – a tömbben és a szóránnyban is.

Tóth János a vajdasági magyar amatőr rendezők legjobbjai közé tartozik. Szakmai ismeretekkel, a színpad világának törvényszerűségeivel a '80-as években ismerkedett meg a nagyikikindai Egység Művelődési Egyesületben. Mindenekelőtt az úgynevezett Kovács Frigyes-korszakban. Ez volt Tóth János „iskolája”. Neves színművésznünk 1983 és 1986 között dolgozott a nagyikikindai színjátszókkal. Tóth János sokat, nagyon sokat tanult a kiváló művészbembertől, s ezt a tudást igyekszik évek óta továbbadni. Ezt teszi most Tóban is, az ottani színjátszók öröme.

Szántó Tivadartól – aki nemcsak az egyesület szervezőtitkára, hanem a lelkes színjátszó társulat oszlopos tagja, sőt, a tóbai amatőr színjátszás egyik szívós, áldozatkész embere, „mindenes” is – sok mindent megtudtam a tóbai színjátszásról, sőt magáról a településről is, illetve annak hűségű közönségéről, közösségéről. A tóbaiak nagy álma, hogy amatőr színjátszásunk legrangosabb találkozójának egyszer majd ők lesznek a házigazdái.

Őszintén remélem, hogy álmut valóra válik, és hogy a vajdasági magyar amatőr színjátszók egyik elkövetkező találkozójának résztvevőit ez a kis bányai település fogadja majd!

Faragó Árpád

Megjelent a Hét Napban 2017. március 1-jén
(LXXII. évf., 8. szám).

A XXVII. Találkozó szakmai zsűrije

Crnkovity Gabriella

színész

Topolyán születtem. A gyermekkor, amit megélhettem, gyakran inspirációm forrása. Őnfeledt, játékos, szabad, időntúli, a felfedezés szünnem akaró örömeivel. Asztaliteniszteztem, hála a bátyámnak, aki után kishúgiként vakon mentem. A tíz év sportolás alapot adott egyfajta kitartásnak, munkabírásnak, és annak, hogy ne adjam fel rögtön, ha valami nem megy elsőre. A színház... egy ideig csak képzelgés, álom, mi lenne ha... Míg egyszer csak sikerült találkozunk. Zentán. Igen, itt kezdtem az amatőr színjátszást, majd Topolyán is volt szerencsém próbálgatni magam és Szabadkán is. Nagyon szép időszaka volt az életemnek. Az Újvidéki Művészeti Akadémiát 2009-ben végeztem. Osztályvezető tanáraink László Sándor és Balázs Áron voltak. Számomra ők az a stabil alfa, akikhez gondolatban mindig visszatérek, ha elbizonytalanodom egy munka során. Az egyetem elvégzése óta Újvidéken élek és dolgozom. Színészként. Az Újvidéki Színházban. És ha szerencsém van, néha kipróbálhatom magam más közegekben is. Amatőr társulatokkal és gyerekcsoportokkal is dolgozom időnként. Sokat tanulok tőlük. Hibáim és sikertelenségeim is az enyéme, együtt dolgozom velük és rajtuk. Néhány éve van egy új tanítóm, aki a legtisztább tükröt tartja elém. A fiam.

Dr. Góli Kornélia

dramaturg, tanár

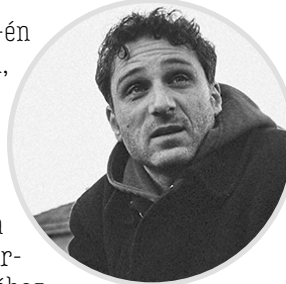

1981-ben születtem Szabadkán. Az általános iskolát és a gimnáziumot szülővárosomban fejeztem, majd a Veszprémi Egyetem Tanárképző Karának Színháztörténet szakán folytattam tanulmányaimat. Az elmúlt 19 évben dolgoztam az Újvidéki Színházban, a Zentai Magyar Kamaraszínházban, a szabadkai Kosztolányi Dezső Színházban, a szabadkai Nép-színház Magyar Társulatával, a Temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színházban, a debreceni Csokonai Színházban, a vajdasági Tanyaszínház társulatával, a kassai Thália Színházban, a ma-

rosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatával, a Kolozsvári Állami Magyar Színházban. Jelenleg az Újvidéki Művészeti Akadémia tanára vagyok. Színházrajongásom elég korán kezdődött. Versmondóként ismertem meg a színpadot. Megtapasztaltam a kapcsolatot az előadó és a hallgatóság között és annak jelentőségét, hogy a színpadon kimondott minden egyes szónak helye és célja van. Amatőr színjászó is voltam. Ennek a korszaknak csodás élménye a közösséghez való tartozás és a közös alkotási vágy; az ötletelések, viták, kényszermegoldások (mert sosincs pénz) és az a felülmúlhatatlan érzés, hogy végül megszületik valami, amiért mindannyian keményen dolgoztunk. S erre a valamire emberek kíváncsiak. Bejönnek és megnézik. Azért ez, valljuk be, nem semmi! ☺

Pálfi Ervin

színész, tanársegéd

1980. augusztus 24-én születtem Szabadkán, Pálfi Ervin névre hallgatok, ha lány lettem volna, most Szabinának szólíthatnátok. Azt hiszem kötődöm ehhez a szegény, szürke, unalmas Szabadkához, illetve Vajdasághoz, illetve a Balkánhoz. Kifejezetten szeretem ezt a multikulturális közeget. Máshol nem nagyon tudom elképzelni az életem. A gép úgy dobta, hogy színész lettem. Húsz éve vagyok a pályán, és többé-kevésbé még mindig örömet tud szerezni. Nem konkrétan a színészet, hanem maga az alkotás. A közös alkotás. A fantáziánk segítségével a semmiből valamit csinálni, s ezen az úton megtudni egy kicsit többet magunkról, a világról. Csodálatos kaland. Na, nem mindig. Azt mondják, munkamániás vagyok. Ebben van valami, pontosabban: ha dolgozunk, akkor dolgozzunk rendesen, keményen! Csak úgy van értelme. Ezt vallom. Ez persze egyáltalán nem zárja ki, hogy jól érezzük magunkat. Hát így. 43 éves palicsi lakos vagyok, kislányom van, feleségem, kutyám, papagájom, sok-sok halam és sok-sok hangszerem. Néha nagyon nem értem magamat, másokat, és az egész világot, néha pedig minden olyan egyértelműnek és egyszerűnek tűnik...

„...de mégis azért az jó ebben, hogy kíváncsi vagyok, vajon lesz-e: végbélrákom vagy szívgyógyyszerem, unokáim meg a többi ilyen dolog, ami azt mutatja hogy éltem...” (Lovasi A.)

